

універсум

www.zu.edu.ua

№ 2 (148) 13 березня 2019 року // щомісячна студентсько-викладацька газета Житомирського державного університету імені Івана Франка // талант – це праця, знання – це сила

Весна – чудова пора оновлення і розквіту, яка асоціюється з любов'ю, ніжністю та красою. Приносить із собою не тільки довгоочікуване тепло, а й радість та надію. Вона пробуджує у душах людей щирі та ніжні почуття. Це час нових починань, нових вражень, емоцій. Пора, коли хочеться вірити у зміни і прагнути їх. Дорогі колежанки, студентки, вітаю Вас зі святом! Від душі бажаю гармонії, як у природи, енергії, як у весняного струмка, легкості вітерця і невгамовності пташиного співу. Нехай сьогодні всі фарби нової весни яскравим салютом розквітнуть у вашому житті! Кожен день радує увагою і турботою близьких, життя наповнюється новими враженнями, позитивними емоціями і яскравими відкриттями. Щастя вам особистого! Відмінного настрою! Краси та успіхів у всьому!

З повагою, Таліна Киричук

ЗНАЙОМТЕСЬ – ГОЛОВА ВЧЕНОЇ РАДИ

Вже є традицією нашої редакції кожного номера запрошувати до інтерв'ю цікаву людину, яка працює чи навчається у нашому університеті. Сьогодні ми спілкуємося з імпульсивним вусанем, який усе своє життя пов'язав з українською мовою, філологічним факультетом, Житомирським державним університетом. Віктор Мойсієнко, доктор філологічних наук, професор, до недавнього часу – завідувач кафедри української мови, а нині – голова вченої ради університету.

– Багато років головою вченої ради інституту, згодом університету був ректор. І це було певним чином логічно – вся влада в університеті зосереджена в одних руках. Сьогодні у нас інша ситуація. Чи не можете Ви, як голова вченої ради, пояснити її.

– Пояснення очевидне: новообраний ректор не переймається зосередженням усієї повноти влади в своїх руках. Тому навчальний заклад очолює одна людина, а вчену раду – інша. З боку ректора, звичайно, це довіра. Фактично – це делегування керівником університету лівової частки владних повноважень. Демократично. Таких прикладів в українських ЗВО небагато.

Я знаю ще Донецький національний університет імені Василя Стуса.

– Чим займається голова вченої ради? Як у нього обов'язки?

– Обов'язки голови вченої ради прописані в законі «Про вищу освіту» та в «Положенні про вчену раду університету». Їх можна поєднати у дві групи: організаційні (внутрішні) та представницькі (зовнішні). Так, голова веде засідання вченої ради, організовує розгляд питань, надає слово для доповіді чи виступу, робить повідомлення, призначає дату засідання вченої ради, вносить до порядку денного питання. Окрім того, голова представляє вчену раду у взаєминах із міністерствами, відомствами, органами влади,

судами, прокуратурою, із суспільними та іншими організаціями й посадовими особами, а також представниками іноземних держав.

– Знаю, що на кожне засідання вченої ради виносяться по 30–40 питань. Як Ви справляєтесь? Чи є у Вас помічники, певний штат? Чи все самі?

– Після обрання разом з керівництвом університету намагаємося внести певні зміни щодо планування роботи ради. На засідання виносяться планові, так би мовити, обов'язкові питання: затвердження тем дисертацій, рекомендації до друку наукової та навчальної літератури, присвоєння вчених звань та інше. Цьогоріч також суттєво оновили й основні планові питання. Наприклад, вчена рада раніше ніколи не розглядала таких питань: «Про організацію та проведення іміджевих заходів в університеті й поза університетом»; «Про входження ЖДУ до вітчизняних та світових рейтингів»; «Про підготовку майбутніх учителів початкових класів до роботи в умовах реформування НУШ»; «Про комунікаційну політику та PR ЖДУ»; «Про перспективи молодіжної політики університету» тощо. Із цього переліку бачимо, що означені питання надважливі для функціонування університету. А їх розв'язання й упровадження рішень матимуть вагомий наслідок для його подальшого розвитку й місця в системі вищої освіти України.

– За посадою Ви головніший від ректора? Як Вам співпрацюєся з Галиною Киричук?

– Ні. Голова вченої ради, як вище було зазначено, чітко виконує свої функції. Власне, голова ради керує університетом раз на місяць, на засіданні. Ректор – щодня. Певна річ, що ректор і голова вченої ради мають працювати в злагоді й порозумінні. Це можна робити на умовах максимальної довіри один одному. Інакше навчальний заклад стане розбалансованим.

– Наскільки я знаю, нова посада не відірвала Вас від досліджень. Розкажіть про Ваші наукові проекти.

– Так, крім того, що виконую обов'язки голови вченої ради, залишаюся викладачем і вченим. Про це

ніколи не забуваю. Останнім часом багато уваги приділяю дослідженню писемних пам'яток української мови. Багато вже опублікував, також маю багато планів і власних, і в співпраці з колегами по кафедрі, і з українськими та закордонними вченими. Тішуся, що долучений до грандіозного (це слово тут доречне) й амбітного проекту з повернення до України найдавніших писемних пам'яток, які зберігаються в бібліотеках та архівах світу. Цей проект реалізує видавництво «Горобець», що в Києві (директор Ганна Горобець). Нещодавно опубліковане надважливе для вивчення історії української мови Лавришівське Євангеліє XIV ст., оригінал якого зберігається в Кракові.

– Розкажіть більш детально про співпрацю з польськими науковцями.

– У лютому місяці цього року підписано Угоду про наукову співпрацю між кафедрою української мови нашого університету та кафедрою міжкультурних студій Центрально-Східної Європи Варшавського університету. Підписання Угоди стало наслідком спільних наукових інтересів викладачів обох кафедр щодо вивчення історії розвитку української літературної мови у XVIII ст. Угодою передбачено обмін викладачами та аспірантами; проведення

спільних наукових досліджень; здійснення проєктів, що фінансуються Європейським Союзом; участь у конференціях, семінарах та наукових зустрічах; спільна публікація навчальних матеріалів і наукових публікацій.

Сподіваємося, що така співпраця стане плідною й принесе бажані результати як для української, так і польської сторони. Приємно повідомити, що двоє викладачів університету завдяки цій Угоді візьмуть участь у науковій конференції у Варшаві в травні цього року без сплати оргвнеску. А це суттєво, оскільки той внесок – 100 євро. Також, у середині березня, в рамках реалізації Угоди та відзначення 100-ліття нашого університету, до нас приїде завідувач кафедри міжкультурних студій Центрально-Східної Європи д-р габ. Іоанна Гетка. Вона прочитає публічну відкриту лекцію для студентів та всіх поціновувачів українського мовного минулого «На порозі модернізації. Що сталося з простою мовою у XVIII столітті?» у межах університетського проекту «Запрошені професори». Користуючись нагодою, запрошую усіх, хто цікавиться історією української мови, до 101 аудиторії IV корпусу. Про дату буде оголошено додатково.

Андрій Близнюк

НАГОРОДЖЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ

22 лютого на засіданні Вченої ради університету відбулися врочисті нагородження та привітання педагогічних та науково-педагогічних працівників університету.

Ректор Галина Киричук вручила Подяки Міністерства освіти і науки за багаторічну сумлінну працю та вагомий особистий внесок у підготовку кваліфікованих спеціалістів та плідну педагогічну діяльність доценту кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Наталії Бовсунівській, доценту кафедри педагогіки Олександрі Борецькій, декану історичного факультету Олександрі Жуковському, завідувачу кафедри германської філології та зарубіжної літератури Миколі Ліпівському, завідувачу кафедри прикладної математики та інформатики Ярославі Сікорі, доценту кафедри української мови Сергію Яценку.

Почесними грамотами ЖДУ за багаторічну сумлінну працю, високі професійні якості та з нагоди 60-річчя від дня народження було нагороджено завідувача кафедри спеціальних історичних дисциплін та правознавства професора Івана Ярмошика та за багаторічну сумлінну працю, з нагоди 55-річчя – завідувача кафедри всесвітньої історії професора Галину Стародубець.

Ректор вручила Грамоти ЖДУ за багаторічну сумлінну працю та з нагоди 40-річчя доценту кафедри іноземних мов і новітніх технологій навчання Тамарі Литнєвій та з нагоди 60-річчя старшому лаборанту кафедри українського літературознавства та компаративістики Світлані Лотоцькій.

Прес-служба університету

МІНІМАЛЬНА ВАРТІСТЬ НАВЧАННЯ

Нововведення передбачено Законом про держбюджет на 2019 рік (у обсягах мінімального розміру вартості навчання по кожній спеціальності (спеціалізації) згідно з ліцензійними умовами).

Тому Міністерство освіти і науки України підготувало проект урядової постанови «Про деякі питання застосування індикативної собівартості» і пропонує його для громадського обговорення.

Індикативна собівартість – це мінімальна вартість навчання, яка встановлюється для певних спеціальностей. У проекті урядової постанови зазначено, що в такі спеціальності увійдуть «Право», «Культура і мистецтво», «Гуманітарні науки», «Соціальні та поведінкові науки», «Журналістика», «Управління та адміністрування», «Архітектура і будівництво», «Ветеринарна медицина», «Охорона здоров'я», «Сфера обслуговування», «Публічне управління і адміністрування», «Міжнародні відносини».

Індикативну собівартість запропоновано визначати як 60% – в 2020 році, 70% – у 2021 році, 80% – з 2022 року середнього розміру витрат на оплату послуг з підготовки одного фахівця на умовах державного (регіонального) замовлення в закладі вищої освіти (без урахування витрат на стипендіальне забезпечення, виплат відповідно до законодавства дітям-сиротам та особам з їх числа, видатків розвитку) в попередньому календарному році.

У проекті визначено, що індикативна собівартість зменшується для вечірньої форми отримання освіти на 25%, для заочної та дистанційної форм здобуття освіти на 50%, а також збільшується на 30% для освітньої ступеня магістра.

Офіційна інформація

ШКОЛЯРІ В УНІВЕРСИТЕТІ

На початку лютого надзвичайна ситуація трапилась у Житомирській гімназії № 23. Поки ремонтується аварійний корпус школи, учні 8-11 класів та їх вчителі продовжують навчання у корпусах нашого університету. Думку про навчання в стінах ЖДУ схвально підтримали батьки учнів, вчителі та самі школярі. У центральному корпусі навчаються 8-класники (158 осіб), на природничому факультеті – 9-класники (153 школярі), на 4 поверсі ННІ філології та журналістики – 10-класники (104 учня) та на факультеті іноземних мов – 11-класники (103 особи). Редакція вирішила з'ясувати, як вчителям працюється у нашому університеті. Пропонуємо розповідь Ірини Підгаєцької, вчительки хімії, класного керівника 11-В

Ми вдячні Житомирському державному університету. Ви дійсно вирішили нашу проблему. Бо перейти на другу зміну не були готові ні батьки, ні вчителі, ні самі діти. Порушилося б усе їх позакласне життя: і «Сонечко», ми ж усі зав'язані на «Сонечку», стільки років з Гузуном співпрацюємо; і бальні танці, виявляється є пари, що діти їздять у Київ і мають домовленості з батьками на рік і заплачені великі гроші; і музичні школи та інші гуртки й захоплення. Тому, дійсно, ми вдячні за аудиторії. Найбільше мені подобаються аудиторії на філфаці. Я була у 3-4 аудиторіях – світлі, сонячні, затишні, нашим дітям там дуже комфортно.

Тим, що ми навчаємося по різних корпусах, вирішена ще одна шкільна проблема: учні 8, 9, 10 та 11 класів виявилися ізольованими один від одного. А діти у нас є різні, вони збиралися

на перервах у групи, щось там шукали, щось домовлялися та вирішували. Тепер вони розділені, не встигають перебігти до іншого корпусу та зібратися до кучі.

У нас нещодавно була нарада, на якій ми говорили про деякі проблеми: вдосконалення розкладу занять, потреба у кількох дошках, специфічні запахи на природничому факультеті. Зауважили, що наш приватний підприємець, Олександра Красавчикова, дуже гуманно віднеслася до наших учнів дітей-учасників АТО та переселенців. Вона на власному транспорті, у боксах, на які виділяються шкільні гроші, возить обіди у корпуси університету на 13:30. Але не всі школярі приходять їсти, і на нараді наголосили класним керівникам провести з ними роботу.

Уроки ідуть у нас два по 45 хвилин, в межах дзвінків по університету. Це було для нас

незвичним, дітям 8-х класів дуже важко. Висидіти годину двадцять вони не можуть, вони ще малі. То ми через 40 хвилин даємо їм можливість встати, походити по класу. Ми не виходимо в коридор, щоб не порушувати ваш навчальний процес. Старші класи взагалі відчують себе студентами. Зокрема, таке питання як шкільна форма взагалі вже не піднімається.

Мої учні навчаються на факультеті іноземних мов. Нам там дуже комфортно, комендант та вахтери дуже ввічливі. Декан, наша «мама Полховська», всім, що від неї залежить – допомагає. В інших корпусах я теж не зустрічала якогось зверхнього ставлення. До нас серйозно ставляться. Навіть, дещо насторожено.

Андрій Близнюк

ОФІЦІЙНА ХРОНІКА

03.02. Університет спільно з обласною адміністрацією та обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти провів III-й етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії для учнів загальноосвітніх закладів.

04.02. Студент 2 курсу факультету фізичного виховання і спорту Мельник Артем став переможцем чемпіонату України з кікбоксингу WAKO серед студентів, що проходив у Чернівцях.

04.02. Студенти факультету фізичного виховання і спорту Корбун Інна та Лавренюк Володимир у складі команди області вибороли перше місце у командному заліку у Кубку України зі спортивного туризму, що проводився в нашій області.

07.02. В рамках реформи початкової освіти на базі університету відбувся Всеукраїнський науково-практичний семінар «Теорія і практика навчання англійської мови в Новій українській школі».

10.02. Університет спільно з обласною адміністрацією та обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти провів III-й етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології для учнів загальноосвітніх закладів.

10.02. Університет спільно з обласною адміністрацією та обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти провів III-й етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики для учнів загальноосвітніх закладів.

14-15.02. Відбулася I Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Сучасні тенденції та стратегії розвитку готельно-ресторанного бізнесу». У конференції брали участь

науковці Одеського національного економічного університету, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та Житомирського державного університету імені Івана Франка.

14.02. На соціально-психологічному факультеті пройшов «Вечір вільної поезії», адресований усім закоханим. Окрім популярних авторів звучали вірші вірші студентів у авторському виконанні.

14.02. У Житомирській обласній науковій бібліотеці відкрилася ретроспективна виставка творчих робіт студентів навчально-наукового інституту педагогіки ЖДУ «Астрологічна феєрія мистецтва та дизайну».

14.02. Відбувся обласний науково-методичний on-line семінар «Актуальні проблеми навчання української мови та літератури у закладах освіти».

15.02. Ректор університету професор Галина Киричук підписала угоду про співпрацю з Варшавським університетом на 2019–2024 рр. Угода стала наслідком плідної наукової співпраці кафедр ЖДУ з інститутами та факультетами Варшавського університету в галузі гуманітарних та природничо-математичних наук. Угоду будуть реалізовувати з українського боку – кафедра української мови ЖДУ (професор Віктор Мойсієнко), з польського – кафедра міжкультурних студій Центральної і Східної Європи ВУ (професор Іоанна Гетка)

16.02. Пройшов День відкритих дверей соціально-психологічного факультету. Гості дізнатися про особливості цього річного вступної

кампанії, познайомитися з деканом факультету, кафедрами та викладачами.

16.02. Завдяки існуючій угоді та партнерським стосункам між університетом та Краківською Академією «Ігнатіанум» доцент кафедри історії України Ольга Білобровець перебувала у Польщі, де обмінювалася досвідом з колегами у рамках європейської програми «Еразмус+» за програмою викладацької академічної мобільності.

18.02. Викладачі університету взяли участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу МАН як члени журі: кандидати філологічних наук, завідувач кафедри германської філології та зарубіжної літератури Микола Ліпівський та доктор філологічних наук, професор кафедри Наталія Астрахан – у секції «Зарубіжна література», доктор філологічних наук, завідувач кафедри українського літературознавства та компаративістики Олена Юрчук і кандидат філологічних наук доцент кафедри германської філології та зарубіжної літератури Леонід Закалюжний – у секції «Українська література».

18.02. Університет спільно з інститутом післядипломної педагогічної освіти провів III-й етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови.

18.02. Презентація виставки Наталії Процишиної на соціально-психологічному факультеті в проекті «7 картин на 7 небі».

20.02. Студентка 3 курсу факультету фізичного виховання і спорту Лідія Ващенко стала срібною призеркою чемпіонату України з дзюдо, що проходив у Сумах.

21.02. В рамках відзначення Міжнародного дня рідної мови у конференц-залі університету пройшов круглий стіл «Мовна поведінка студентів на тлі мовної ситуації Житомирщини». У засіданні взяли участь студенти та викладачі житомирських університетів, громадські активісти, учні та вчителі шкіл міста Житомира. З доповідями виступили доценти кафедри української мови Валентина Титаренко та Галина Добролюба.

22–24.02. У спортивному комплексі університету проходив 5-й тур Чемпіонату України з волейболу. Університет представляла ВК «Полісся», яка перемогла з рахунком 3:0 команди з Запоріжжя та Миколаєва.

23–24.02. В Житомирі пройшов відкритий Чемпіонат зі стрільби з лука. У складі житомирської команди були наші студенти: Анна Савенець (ННІ іноземної філології), Дар'я Кравчук (фізико-математичний факультет) та Юрій Стефанівський (факультет фізичного виховання та спорту).

26.02. Адміністрація університету на чолі з ректором зустрілась зі студентським активом. Розмова торкнулась навчальної лабораторії «Центр молодіжної політики», угоди із сімейними лікарями, життя студентів у гуртожитках.

28.02. Викладачі кафедри всесвітньої історії спільно з учителями історії Черняхівського району взяли участь у роботі науково-методичного семінару «Специфіка організації науково-дослідної роботи учнівської молоді з проблем історії».

Прес-служба університету

Тарас Григорович Шевченко, безсумнівно, постать велична та унікальна. Його творчість внесла в нашу літературу незнане багатство тем і жанрів та залучила її до кращих досягнень світової літератури. Проте серед імен геніальних поетів важко назвати того, чії вірші гармонійно перелились у музичні твори й охопили майже всі музичні жанри.

Для більшості українців знайомство з творчістю Тараса Шевченка починається зі школи. Та часто через заштамповані фрази про Кобзаря, там воно й закінчується. Однак, впродовж останніх років все частіше можна почути Шевченкові вірші, виконані під гучну рок-музику чи танцювальні мотиви. Таким чином, ми по-новому або ж взагалі вперше по-справжньому відкриваємо для себе Шевченка актуального та модного.

Пропонуємо збірку сучасних українських виконавців, які створили кавер на Шевченка.

Гурт «Кому Вниз»

Легенди українського готичного року «Кому Вниз» випустили альбом під назвою «4: Шевченко». Основою для створення композицій альбому стали відомі твори письменника. Досі гурт мав п'ять творів на слова Тараса Шевченка: «Микита Швачка», «До Основ'яненка», «Розрита могила», «Не нарікаю я на Бога» та «Суботів», що став першим широковідомим твором команди. До нової ж збірки «4: Шевченко» увійшли уривки: з «Княжни», «Хустини», «Холодного Яру», «У казематі» та з «Осії. Глави XIV».

Гурт «Скрябін»

«Знайомство з шевченковою творчістю за посередництва сучасної музики може багатьох байдужих спонукати по-новому глянути на Тараса Шевченка, його творчість та й поезію взагалі», – казав Кузьма Скрябін. Гурт записав пісню «Мені однаково» на слова однойменного вірша Кобзаря.

Гурт «Тартак»

У новий альбом «Ввічність», який гурт презентував у листопаді 2015 року, увійшло 15 треків, які просякнуті соціальною тематикою та є певним творчим відображенням подій в Україні останніх років. Приємний подив у шанувальників викликала пісня «Косар». Це єдина пісня в альбомі, автором тексту якої є не Олександр Положинський. «Косар» – це вірш Тараса Шевченка, який завдяки гурту «Тартак», отримав рок-звучання.

Гурт «Бандурбенд»

«Бандурбенд» – український музичний гурт, заснований у 2005 році в місті Харків. Грає у стилі роко-хопо-фанко-фолк, з елементами рок-н-ролу, рейву, реггі та етніки українською мовою. Вони популяризують призабуті українські народні пісні, надаючи їм нового сучасного звучання. Вирішили виконувати й вірші Шевченка в рок-обробці, тому що дуже люблять свою країну та хочуть її прославити. Вони виконують пісні: «Думи мої, думи» та «Тече вода з-під явора».

Гурт «Kozak System»

«Kozak System» – український гурт, що виник у лютому 2012 року. Тоді в музикантів відкрилося нове дихання та з гурту «Гайдамаки» вони перетворилися на «Kozak System». У своєму дебютному альбомі «Шабля» музиканти ставлять поряд вірші культових сучасників з народними текстами і творчістю Тараса Шевченка. До альбому увійшла пісня під назвою «Гайдамацька» на слова Кобзаря.

З сайту uamodna.com

ТОП-10 ФАКТІВ ПРО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

1. Тарас Шевченко впродовж життя був «душею компанії», любив сміятися і вмів розвеселити навіть незнайомих людей.
2. Улюбленим напоєм Тараса Шевченка був чай, а улюбленою їжею – український борщ, «затертий пшонцем і затовчений старим салом», вареники з сиром з грубої гречаної муки та такі ж галушки. Не байдужим також був і до рибних страв.
3. Основна освіта Кобзаря тривала лише два роки. Її він здобув у церковно-приходській школі.
4. Тарас Шевченко завжди з любов'ю згадував той випадок, коли малим пішов шукати «залізні стовпи», що «підпирають» небо, і заблукав у полі. Чумаки, зустрівши хлопця, забрали його з собою і ввечері привезли до Кирилівки.
5. Першим коханням молодого Шевченка була Оксана Коваленко, його ровесниця. Родичі закоханих були впевнені, що молоді одружаться. Але надії були марними – Тарас мусив поїхати до Вільна. Усе своє життя Шевченко згадував дівчину, яку колись кохав.
6. Тараса купили з кріпацтва за 2500 рублів. Задля цього художник Карл Брюллов написав портрет Василя Жуковського і продав його. Здобувши свободу, Тарас Шевченко вступив до Академії мистецтв (1838 р.)
7. Тарас був відомим модником, любив дорогий одяг і дуже легко витрачав на нього гроші.
8. Коли Шевченка відправили у заслання до Оренбурга, йому заборонили займатися творчістю. Однак цю заборону він ігнорував. Саме в Оренбурзі Тарас Григорович написав більшість своїх повістей.
9. Останнім коханням поета була 19-річна Лукерія Полусмак, яка наймитувала в Петербурзі. Простакувату дівчину 46-річний Тарас зваблював дорогими подарунками, але вона не захотіла залишити столичного життя й переїхати в Україну, щоб жити в селі. Вона покинула поета й вийшла заміж за перукаря Яковлева. І лише у 1904 році, після смерті свого чоловіка, Лукерія Яковлева-Полусмак, залишивши дітей в Петербурзі, приїхала до Канева і щодня приходила на могилу Шевченка.
10. Останні дні свого життя Шевченко провів у Петербурзі. Поховали його на Смоленському кладовищі. Проте за день до своєї смерті, у свій день народження, 9 березня 1861 року, поет попросив свого вірного друга Григорія Честяхівського, щоб у разі його смерті похорон відбувся в місті Канів. Останнє бажання виконали лише через два місяці.

З мережі Інтернет

Scopus та Web of Science у ЖДУ

Житомирський державний університет, відповідно до наказу МОН України від 06.11.2018 р. № 1213 «Про надання доступу закладам вищої освіти і науковим установам, що знаходяться у сфері управління МОН України, до електронних наукових баз даних», отримав доступ до двох наукометричних баз даних – Scopus та Web of Science.

Для висвітлення базових можливостей пошуку та з метою формування практичних навичок користування сучасними наукометричними базами в бібліотеці університету з 10 січня 2019 року було організовано майстер-клас «Наукометричні ресурси» для викладачів. Майстер-класи проходили в науково-методичному відділі бібліотеки (2-й поверх центрального корпусу бібліотеки). Завідувач відділу Тетяна Власовець та програміст Віталій Ковальчук розповідали про:

- наукометрію та наукометричні показники діяльності вченого;
- пошукову систему Google Scholar (Google Академія) та її можливості;
- платформу «Бібліометрика української науки» та участь у ній;
- користування наукометричними базами даних Scopus та Web of Science;
- ідентифікатори імен ORCID та ResearcherID.

Викладачі університету, а це більше 200 осіб, із зацікавленням слухали майстер-клас. Майстер-клас «Наукометричні ресурси» завжди проходить інтенсивно і насичено. Працівники бібліотеки допомагають вирішувати проблеми, які виникають у викладачів під час роботи з наукометричними базами, платформами чи системами, показують базові можливості пошуку інформації у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, відповідають на запитання та демонструють сучасні засоби популяризації наукових здобутків у світі. Крім того, на електронні адреси

для всіх, хто відвідав майстер-клас, згодом була надіслана корисна інформація про наукометричні ресурси.

Загальносвітовою тенденцією є застосування наукометричних показників для оцінки діяльності не лише наукових установ та ЗВО, а й науково-дослідних груп та окремих вчених. На сучасному етапі розвитку української науки все більше результатів наукових досліджень представлено у наукометричних базах, зростає використання наукометричного інструментарію для ідентифікації вченого та популяризації його наукових розвідок, спостерігається позитивна динаміка щодо кількості публікацій та розширюється доступ до передових світових досліджень у кожній галузі знань.

Одним з актуальних питань є пошук журналів, які індексуються в Scopus та Web of Science. Пропонуємо офіційний перелік журналів, представлених у наукометричних базах даних за посиланням:

- Scopus: <https://www.scopus.com/sources.uri?zone=TopNavBar&origin=searchauthorlookup> (в мережі університету);
- Web of Science: <http://mjl.clarivate.com>

Бажаємо успіхів! Працівники бібліотеки університету раді допомогти та інформаційно підтримати викладачів та науковців університету у нелегкій справі наукового пошуку.

**Тетяна Власовець,
завідувач науково-методичним
відділом бібліотеки**

До питання про дату відкриття Учительського інституту у Житомирі

Історики сьогодні говорять про три дати заснування нашого університету: 1 січня 1833 р., лютий 1919 р., 16 жовтня 1919 р. Наш університет бере відлік від жовтня 1919 р. Можливо є сенс переглянути дату заснування Житомирського державного університету?

1 січня 1833 р. відкрила свої двері Перша чоловіча гімназія у Житомирі. Саме цей навчальний заклад став основою для майбутнього Учительського інституту, який розмістився у стінах цієї гімназії і частина викладачів гімназії почала викладати в Учительському інституті.

Тривалий час започаткування цього вищого навчального закладу приписували радянській владі, ведучи відлік його історії від 16 жовтня 1919 р. Але насправді він був відкритий раніше і завдяки українській владі в особі уряду УНР (Ради Народних Міністрів) на початку лютого 1919 р. Посприяв цьому, йдучи назустріч проханням Волинської учительської спілки, наш земляк Сергій Остапенко, уродженець с. Троянова Житомирського повіту. Він з 26 грудня 1918 р. до 10 лютого 1919 р. був міністром

торгівлі і промисловості, а з 11 лютого 1919 р. – очолив український уряд. Директорія доручила С. Остапенку сформувати склад уряду. На той час Рада Народних Міністрів УНР ще з грудня 1918 р. перебувала уже у Вінниці. Саме там у лютому 1919 р. було видано указ про заснування Учительського інституту у Житомирі, призначивши його очільником Н. Смольницького. Про це писала у лютому 1919 р. наша місцева газета.

Отже, варто виправити дату заснування Учительського інституту у Житомирі, який дістав назву Волинського і в подальшому став основою для Житомирського педагогічного інституту.

Геннадій Махорін,
кандидат історичних наук

АФЕРА: «Вітаємо, Ви виграли квартиру»

Зловмисники надсилали людям повідомлення про виграш квартир або інших цінних призів. Після чого просили оплатити оформлення документів. При цьому довіру до себе викликали завдяки фейковим ліцензіям від держави

У СМС на мобільні телефони або у месенджери на смартфони та комп'ютери зловмисники надсилали інформацію від імені низки фінансових компаній. У повідомленнях писали: «Ви виграли квартиру в Києві», – або подібні тексти із назвами цінних призів. Для отримання квартири чи іншого подарунку потрібно всього лише перерахувати певну суму грошей на картку організатора «акції».

Про новий вид фінансового шахрайства інформувала Нацкомфінпослуг (Національна

комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг). Щоб викликати у адресатів повідомлень довіру, вказувалися назви фінансових установ та їхні сайти. А на сайтах розміщали фейкові свідоцтва Нацкомфінпослуг за підписом чинного члена комісії Олександра Залєтова. Насправді ж станом на 21 лютого 2019 року зазначені в переліку фінансові компанії не зареєстровані в Державному реєстрі фінансових установ. Розслідуванням займається Нацполіція.

ХІМІЯ КОХАННЯ

Наука говорить, що кохання – це реакція організму людини на певні хімічні речовини (гормони), що діють в її мозку та запускають каскад хімічних реакцій, що створюють емоції. В основі людських емоцій лежить невелика група хімічних речовин, від співвідношення яких буде залежати, який вид любові проявиться – кохання, синівська, батьківська, до Батьківщини, до себе. Людина, закохуючись, стає щасливіше, веселіше, у неї блищать очі, на обличчі завжди світиться посмішка. Думки закоханої людини чимось зайняті, її складно скривдити, оскільки вона почуває себе дуже щасливою, їй хочеться співати, танцювати, писати вірші. Цим проявам є фізіологічне пояснення – при закоханості у людини виробляються у великій кількості гормони кохання.

Як виникає кохання?

Люди підсвідомо обирають партнера, який має здорову репродуктивну функцію, адже в основі кохання закладено інстинкт розмноження. Чоловік обирає жінку, яка може дати здорове потомство, а жінка обирає здорового чоловіка, який може захистити й забезпечити її та дитину.

Кохання починається з зорового сприйняття. Чоловіку важливо побачити жінку, жінці ж важливо побачити і почути чоловіка. Це пов'язано з тим, що у чоловіків зорові центри мозку працюють краще, ніж у жінок, а у жінок розвинуті різні ділянки: слухова, дотик, нюхова і зорова, але менше.

Важливу роль для привабливості відіграють феромони. Під їх впливом в мозку виробляються хімічні речовини, які впливають на сприйняття протилежної статі. Феромони активно продукуються в організмі людини. У жінок – це похідні жирних кислот, у чоловіків – похідні гормону тестостерону. Ці речовини виробляються залозами, що знаходяться під пахвами та виділяються з потом. Феромони активізують зір і блокують адекватне сприйняття особи протилежної статі. Для збільшення феромонів та більшої привабливості вчені радять не митися два дні. Проте, якщо не митись довше, феромони перетворюються в токсичні речовини та мають здатність відлякувати.

Тестостерон ще називають гормоном «мачо». Науковці довели, що він у великій кількості виробляється у чоловіків з підвищеним обволосінням грудей, спини і кінцівок.

Людина не відчуває запаху феромонів, їх сприймають нюхові рецептори та передають

цю інформацію молекулам головного комплексу гістосумісності. Жінка вибирає партнера, в якого будова молекул комплексу гістосумісності кардинально протилежна її будові, тоді їх дитина отримає захист від одних бактерій та від інших. Якщо ж будова молекул однакова, то цей чоловік для жінки нецікавий, такі пари нестабільні і швидко розпадаються.

На продукування феромонів впливають естрогени. Чим більше жінка має естрогенів, тим більша продукується феромонів, тим вірогідніше вони подіють на нюхові рецептори чоловіків та сигнал передається до гіпоталамусу. Гіпоталамус стимулюватиме статеві залози чоловіка, в них виробиться більше тестостерону, який діє на гормони жінки. До речі, жінки зі світлим волоссям мають більшу концентрацію естрогенів, тому чоловікам більше подобаються блондинки.

З віком у жінки концентрація естрогенів знижується, особливо після народження дитини. Тоді жінка стає менш привабливою для чоловіка.

Кохання має три біохімічні стадії.

Вчені поділять кохання на три стадії: Пристрасть – Захоплення – Прив'язаність. Кожна з цих стадій має свою групу хімічних речовин.

Пристрасть – «я тебе хочу» – починається з зорового контакту, виділення феромонів, які впливають на виділення статевих гормонів тестостерону та естрогену. Триває пристрасть від кількох годин до 1-2 місяців.

Захоплення – «я не можу без тебе жити» – розвивається на основі нейротрансмітерів і моноамінів, які запускають дофамін та серотонін (вони цементують кохання), фенілетиламін та норадреналін (вони є основою захоплення). І хоча норадреналін є гормоном стресу, він активно діє в організмі закоханої людини. Закоханість – дійовий стрес для організму: підвищення частоти серцевих скорочень, збільшення температури тіла, вологі долоні, сухість у роті і відчуття «метеликів в животі» – це прояви впливу гормону норадреналіну.

З часом молекули починають розпадатися і тоді стосунки розвиваються у двох напрямках, незалежних від людини: або настає розчарування та розрив, або кохання продовжується і переходить в стадію прив'язаності. Стадія Захоплення триває від 2 місяців до 2-х років. Саме на цій стадії більшість людей одружуються.

Прив'язаність – «я можу жити без тебе, але з тобою мені набагато краще». За прив'язаність відповідають гормони: вазопресин, ендорфін та окситоцин. Окситоцин – гормон любові,

ніжності і материнської ласки. Він є причиною того, що закохані постійно хочуть обніматися, цілуватися і притискатися один до одного, проявляючи ніжність. Це спокійне і виважене кохання. При цьому Прив'язаність не триває вічно, а лише 4–7 років. Якщо знайти шляхи підвищення ендорфінів, то цю стадію можна продовжити на довгі роки.

Кохання – ліки від слабоумства

Під час закоханості в організмі людини активізуються гормони – фенілетиламін (гормон закоханості), норадреналін (гормон гніву), дофамін (гормон задоволення), серотонін (гормон настою). Всі вони – похідні амінокислот, які утворюються з білків в організмі людини. Комбінація цих речовин визначає, що людина буде відчувати до протилежної статі. Гормони, до речі, утворюються з амінокислот, що надходять в наш організм з білковою їжею. Ці амінокислоти незамінні, оскільки не синтезуються в нашому тілі.

За романтичне кохання також відповідає фактор росту нервів – це невеликий білок, який сприяє росту аксонів, тобто нервових закінчень в мозку. У закоханих рівень цього білка зростає і нервові клітини набагато активніше ростуть та утворюють асоціативні зв'язки між нервовими клітинами. Тому саме у старшому віці корисно закохуватися – буде зростати рівень фактору росту нервів, що сприятиме захисту людини від слабоумства.

Моногамність і полігамність

У жінок за моногамність відповідає окситоцин, у чоловіків – вазопресин. Ці гормони визначають стан прив'язаності до протилежної статі. У моногамних людей рівень цих гормонів високий, а в полігамних – низький. Тобто, людина полігамна чи моногамна не тому, що вона вихована чи розпущена, хороша чи погана, а тому що так працює у неї організм, у такій кількості утворюються гормони.

Романтичне кохання не триває вічно

Гормони утворюються та розщеплюються. Найкоротшу дію має фенілетиламін та норадреналін – вони існують кілька хвилин.

В організмі людини можуть відбуватися різні процеси після того, як дія гормонів досягає свого піку.

1. Коли гормони досягли піку та їх рівень починає знижуватися, настає стадія розчарування або завершення кохання. Це стан, коли, так би мовити, відкриваються очі на партнера.

Гормонів стає мало, людина вже не має пристрасті і не розуміє, що її пов'язує з партнером. «Що я в ній/ньому найшов/найшла?».

2. Першими знижуються гормони фенілетиламін та норадреналін, а рівень серотоніну знижується поступово. Якщо в пари є спільні інтереси, то рівень цих гормонів буде знижуватися повільно. Це створює передумову, що вони перейдуть у третю стадію – справжнє кохання.

3. Нерозділене кохання. Є фенілетиламін, але немає дофаміну і серотоніну, бо немає зворотної відповіді. Дофамін починає виділятися, коли ми бачимо, що ми теж подобаємося особі, яка подобається нам. Якщо цього немає настає стадія тривожності, депресії.

Рівень дофаміну та сиротеніну можна підвищити за допомогою глюкози, смачної їжі та похвали. Тому розумний керівник не забуде похвалити працівників, тоді у людини виробляється дофамін, який продукує ефективність і стимулює до роботи. Коли ж забагато гормону дофаміну – це манія. Для повноцінного стійкого кохання людині потрібна ще одна група речовин – ендорфіни. Від рівня дофаміну залежить вироблення гормонів – окситоцину (гормон обіймів та довіри), вазопресину (гормон прив'язаності) та ендорфінів – похідні опіатів. Комплекс цих гормонів визначає, чи буде наш зв'язок тривати вічно.

Основну роль в формуванні справжнього кохання, коли фенілетиламіну стає менше, відіграє окситоцин. Його багато виділяється при народженні дитини, а також у жінок та чоловіків під час обіймів, інтимних стосунків, коли пара тримається за руки. Цей гормон «цементує» стосунки. Окситоцин – основний гормон, який відповідає за материнську любов, націоналізм та любов до країни. Коли цього гормону забагато, виникають ревності. Рівень окситоцину визначається генетично.

Формула кохання

Вчені запропонували формулу кохання: фенілетиламін + дофамін + серотонін + окситоцин + вазопресин + ендорфіни = КОХАННЯ

Розшифруємо: щоб закохатися, потрібен фенілетиламін, щоб кохання розвивалася, потрібен дофамін і серотонін, щоб кохання було міцним – окситоцин та вазопресин, щоб існувала вічно – необхідні ендорфіни та спільні інтереси.

Хоча психологи говорять: «НЕ ВСЕ ВИЗНАЧАЮТЬ ГОРМОНИ – ПОТРІБНА ХОРОША ПСИХОЛОГІЯ».

Андрій Близнюк,
за матеріалами Інтернету

Втрачений студентський квиток, виданий в 2015 році Житомирським державним університетом імені Івана Франка на ім'я Столяр Яна Андріївна, вважати недійсним.
Втрачений студентський квиток, виданий в 2015 році Житомирським державним університетом імені Івана Франка на ім'я Олійник Оксани Григорівни, вважати недійсним.

	Щомісячна студентсько-викладацька газета	Засновник: Житомирський державний університет імені Івана Франка. Свідectво про реєстрацію ЖТ № 257 від 22 січня 2003 року. Редактор: Андрій Близнюк. Коректори: СІЦ. Верстка: Денис Огороднічук © СІЦ (макет редакції).	Адреса редакції: вул. В. Бердичівська, 40, кім. 215а, корпус № 4, Житомир, 10008. Тел.: (097) 322-09-50. Електронна адреса: a.bliznjuk.zt@gmail.com Редакція може не поділяти думки авторів публікацій. Редакція залишає за собою право на редагування і скорочення матеріалів. Рукописи не повертаються і не рецензуються. За достовірність фактів, поданих	у матеріалах, відповідальність несе автор, а рекламної інформації – рекламодавець. За якість газети відповідальність несе друкарня. При передруку матеріалів «Універсума» посилання на газету обов'язкове. Листування з читачами ведеться тільки на сторінках газети. Світлини, розміщені у газеті, не обов'язково є прямими ілюстраціями до текстів. Газета є членом Асоціації професійних журналістів і рекламистів Житомирщини та Асоціації молодіжної преси України.	Віддруковано у комунальному книжково-газетному видавництві «Полісся». Адреса: вул. Шевченка, 18а, Житомир. Тел.: (0412) 37-35-53. Замовлення № 202 Наклад 300 примірників.
--	---	---	---	--	---